

Täysistunto

Torstai 17.11.2022 klo 16.00—18.09

2.5. Suullinen kysymys ulkomaisten yritysten houkuttelemisesta Suomeen (Anders Adlercreutz r)

Suullinen kysymys SKT 189/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

Keskustelu

16.37 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman! Överdirektör Spolander på finansministeriet lyfte upp vikten av investeringar i forskning och utveckling häromveckan och målade upp ganska skrämmande scenarier, som kan bli verklighet ifall vi inte kan korrigera investeringskurvan.

On selvää, että tarvitaan satsauksia tutkimukseen, tki-toimintaan, ja parlamentaarinen työ on tässä tärkeää.

Parhaillaan meneillään on Slush Helsingin Messukeskuksessa, ja se on osaltaan menestystarina ja osoittaa, että Suomea kohtaan kuitenkin osoitetaan mielenkiintoa, Suomi on monella tapaa vetovoimainen. On oleellista, että saadaan tänne houkuteltua niin yrityksiä kuin tekijöitä. Yritysten osalta tietenkin ennustettava investointiympäristö on tärkeää, se, että verotus on ennustettavaa. Ihmisten osalta moni muu asia vaikuttaa. Asenneilmastolla on merkitystä. Negatiivisesta sellaisesta myöskin osoitamme itse täällä salissa joskus merkkejä.

Mutta käytännön elämälläkin on merkitystä. Kun tänne houkutellaan ulkomaisia tekijöitä, niin luvilla on merkityksensä, mutta myöskin vaikka pankkikoodien saannilla ja vaikka sillä, miten saa lapsensa kouluun. Miten käytännön tasolla voisimme helpottaa ulkomaisia yrityksiä niin, että ne myöskin saisivat houkuteltua tänne omia työntekijöitään ja sillä tavalla Suomesta tulisi kilpailukyysisempi ja vetovoimaisempi?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen.

16.39 **Työministeri Tuula Haatainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Adlercreutz otti todella tärkeän asian esille, koska meillä yrityksissä on valtava työvoimapula, meillä on kohtaanto-ongelma, tänne tarvitaan osaajia. Tästä syystä hallitus on linjannut, että me tulemme kaksinkertaistamaan vuoteen 2030 ulkomaisen työvoiman saamisen Suomeen, ja se edellyttää meiltä hyvin paljon eri toimia. Se edellyttää myös sitä, että me lisäämme ulkomaisten opiskelijoitten määrää, koska näen, että heissä on suuri potentiaali siihen, että kun he opiskelevat täällä, he myös tänne jäisivät, mutta se on vähän pidem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2022 vp

män polun päässä. Me tarvitaan myös näitä nopeampia toimia, ja siinä olemme nyt näitä lupakäsittelyprosesseja nopeuttaneet merkittävästi. Eli me olemme saavuttaneet nyt sen, minkä asetimme tavoitteeksi, että kahdessa viikossa startupit ja erityisosaaajat ja heidän perheenjäsenensä saavat tämän työhön perustuvan oleskeluluvan, ja tämä reilusti alitetaan, ja tavoitteena on, että kaikki luvat olisivat maksimissaan kuukaudessa. Me teemme valtavasti töitä nyt sen eteen, että me pystyisimme myös edesauttamaan sitä, että perheenjäsenet ja puoliset esimerkiksi työllistyvät, ja tästä hallitus [Puhemies: Aika!] on juuri viime viikolla käynyt keskustelua, miten voisimme tätä edesauttaa, [Puhemies: Aika!] niin että näemme nämä ihmiset kokonaisina ja heidän perheensä voisivat tänne helpommin tulla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Puisto.

16.40 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Parlamentaarinen ryhmä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa on tehnyt työtä tämän eduskuntakauden aikana ja päässyt yhteisymmärrykseen rahoituksen suunnitelmasta, erityisesti tästä rahoituksen tasosta, että sitä nostetaan vuoteen 2030 mennessä.

Mutta osa oli myös tämä verokannustin, jossa luodaan laaja-alaisempi työkalu, ja tämä ei nyt etene. Pääministeri, sanoitte, että tämä on pieni asia tai osa, ja osa kokonaisuutta tämä onkin, mutta se on hyvin merkittävä osa. Se, mikä tekee tästä erityisen huonon, on että tämä antaa nyt aivan selvän viestin siitä, että tämä tutkimus- ja kehitysinnovaatioympäristö on altis ailahtelulle. Se on altis myös erilaiselle pikkupolitikoinnille, ja tämä on minun mielestäni huono signaali, koska tämä antaa myös kansainväliselle ympäristölle, sijoittajille, yrityksille vuosiksi eteenpäin semmoisen näkymän, että itse asiassa tässä on paljon ailahtelua. Ymmärrätekö te tämän ratkaisun merkityksen, tämän viestin, mikä on tullut tänään ja eilen?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Marin.

16.41 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos hieman suhteutetaan näitä mittaluokkia, niin tämä rahoituslaki, joka on annettu lokakuussa eduskunnalle — jota valiokunta siis paraikaa käsittelee ja jonka tavoitteena on luoda näkymä tki-rahoituksen lisäyksestä sinne vuoteen 2030 — on mittaluokaltansa 1,8 miljardia. Siis lisäyksiä vuoteen 2030 niin, että 1,8 miljardia käytetään enemmän rahaa, ja tämä verovähennys, verokannustin, on mittaluokaltansa 100 miljoonaa euroa, eli tämä suhde on aikamoinen. Ero on aikamoinen näiden kahden välillä. Itse pidän kyllä tätä rahoituslakia ja näitä suoria tukia erittäin tärkeinä, erittäin tehokkaina, järkevinä, ja sitten yhtenä elementtinä olisi voinut olla tämä verovähennyslaki, joka nyt ei siis eduskuntaan etene, mutta se on kuitenkin mittaluokaltansa paljon pienempi. Eli kyllä itse uskon ja haluan ajatella näin, että se suunta on tärkeä. Neljä prosenttia vuoteen 2030 mennessä, tähän on yhteinen parlamentaarinen tahto. [Puhemies koputtaa] Meillä on tämä rahoituslaki käsittelyssä, joka on iso kokonaisuus. Sitten tämä pieni osa ei nyt tällä hallituskaudella ole eduskuntaan tulossa, mutta se ei tarkoita, etteikö sitä myöhemmin voitaisi säätää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2022 vp

16.43 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saimme tosiaan tässä parlamentaarisessa tki-ryhmässä sovittua tästä verokannustimesta ja sitten myöskin tästä rahoituslaista ja siitä, että panostukset nostetaan neljään prosenttiyksikköön 2030 mennessä. Nyt hallitus ei tuo tätä verokannustinta, ja asiantuntija-arvioiden mukaan tki-panostukset eli panostukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin laskevat ensi vuodelle noin 100 miljoonaa euroa. [Oikealta: 200 miljoonaa!] Pääministeri puhuu siitä, että se on vain 100 miljoonan euron asia, mutta kyllä se 1,8 miljardiakin koostuu niistä 18:sta 100 miljoonasta eurosta. Eli kyllä, jos nyt hallitus laskee niitä panostuksia ensi vuonna, se tarkoittaa sitä, että seuraavan vuoden hallituksen täytyy laittaa siihen vielä lisää se 100 miljoonaa euroa. Ja tämä rahoituslaki, mikä on eduskunnan käsittelyssä, ei sinänsä tuo helpotusta siihen ensi vuodelle, koska rahoituslaki astuu voimaan vasta vuonna 24, ja se on teidän hallituksenne esitys. Kysynkin hallitukselta ja pääministeriltä: miksi päätitte heittää tämän koko parlamentaarisen sovun ja edustaja Mäkysen hyvän työn kokonaan roskikseen?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.44 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt minun pitää tarkistaa, koska minulla oli sellainen tieto, että tämän rahoituslain pitäisi tulla voimaan ensi vuoden alusta. Se oli oma tietoni, mutta tämä pitää tarkistaa, jos se on näin, kuten edustaja Talvitie täällä sanoi, että se tulisi vasta vuoden päästä. Tietenkin eduskuntahan tätä käsittelee ja eduskunnan käsissä on osaltansa asia on, mutta tarkistan tämän. Minulla oli eri tieto, että se olisi jo ensi vuoden alusta voimassa, mutta me voimme tämän tarkistaa.

Joka tapauksessa tärkeää on se iso kuva, se iso kokonaisuus, yhteinen sitoutuminen siihen, [Sinuhe Wallinheimo: Sitoutuminen meni jo!] että me nostamme meidän tki-panostukset neljään prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, ja tämä ei ole suinkaan mikään vähäpätöinen tavoite. Tämä on itse asiassa erittäin kunnianhimoinen ja tärkeä tavoite, ja on vain kourallinen maita, yksittäisiä maita, jotka tuollaisiin panostuksiin tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatio toiminnassa kykenevät. Eli kyllä Suomi on tässä hyvin kunnianhimoinen, me teemme jo tällä hetkellä paljon. Ja sen lisäksi, että me lisäämme näitä julkisia panostuksia tai teemme verovähennyksiä, niin kyllä sanoisin, että vuoropuhelu, se, että me elämme maassa, jossa eri toimijat voivat kohdata hyvinkin suorasti, niin me poliitikot, yritystoimijat, elinkeinoelämän toimijat, [Puhemies koputtaa] palkansaajat, yhteiskunta laajasti aika matalalla kynnyksellä, että meillä on sellainen välitön henki tässä yhteiskunnassa, luo mahdollisuuksia keskustelulle [Puhemies: Aika!] ja se osaltansa luo mahdollisuuksia innovaatioille. [Kai Mykkänen: Puhumallako tämä hoituu?]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen.

16.45 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Marin, sanoitte tänään Slushissa, että yritykset voivat luottaa poliitikkojen yhteisymmärrykseen Suomen tavoitteesta nostaa tutkimus- ja tuotekehitysmenoja. Saman päivän aikana teidän hallituksenne päätti haudata tämän tki-verovähennyksen, josta oli sovittu yhdessä parlamentaarisesti kaikkien puolueiden kesken. Onneksi kuitenkin kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Kai Mykkänen on tehnyt tästä lakialoitteen, jon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2022 vp

ka tulemme jättämään, jolloin tämä asia voidaan saattaa kuntoon. Olemme nähneet, että muun muassa edustaja Mäkynen SDP:stä on jo kertonut, että hän harkitsee tämän aloitteen allekirjoittamista. Ja nyt kysyisin pääministeriltä: kun olette pitäneet tätä tavoitetta kuitenkin tärkeänä, niin takaaatko, että SDP:n kansanedustajilla on nyt vapaat kädet halutessaan tukea tätä kokoomuksen lakialoitetta täällä eduskunnassa sen käsittelyn aikana?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.46 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n eduskuntaryhmä totta kai tämän asian tulee käsittelemään ja keskustelemaan ja kantansa muodostamaan.

Palaan tähän äskeiseen Talvitien kysymykseen: Eli kyllä, tarkoitus on, että tuo rahoituslaki tulisi ensi vuoden alusta voimaan. Se ohjaisi ensi vuoden budjettiprosesseja, mutta ymmärtääkseni tämä erilainen näkemys tulisi siitä, että tämä vaikutus määrärahoihin tulisi vuoden 24 budjeteista eteenpäin, eli se on jo ensi vuonna voimassa ja ohjaa ensi vuoden prosesseja, mutta sitten se rahoitus tulisi silloin vuonna 24, ja siitä meillä on se kuutisen vuotta aikaa sinne vuoteen 2030, jolloin meidän tuohon tavoitteeseen pitää päästä. Tämä verovähennys on yksi osa tätä. Siitä on yhdessä parlamentaarisesti käyty keskustelua, siitä on ollut yhteinen näkemys. Valitettavasti tässä kohtaa hallituksella ei ollut edellytyksiä tuoda sitä eduskuntaan, koska kaikki hallituspuolueet eivät olleet tästä asiasta yksimielisiä, johtuen siitä, että osa näistä muista veroelementeistä, jotka olisivat lisänneet valtion tuloja, eivät toteutuneet, johtuen hallituspuolueiden erilaisista näkemyksistä.

Kysymyksen käsittely päättyi.